

Науково-юридична спадщина В.М. Корецького: теоретико-правове дослідження

Анатолій Француз

*д. ю. н., професор кафедри державно-правових дисциплін,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: AnatoliyFJ@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-2861-1252*

Валерій Рибченко

*аспірант юридичного факультету,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: rybchenkovi@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-4345-5956*

Володимир Михайлович Корецький видатний історичний діяч, котрий присвятив свої наукові праці всесвітній історії держави і права, міжнародному публічному та приватному праву. Будучи членом і першим заступником голови Комісії з прав людини ООН приймав участь у розробці проекту Загальної декларації прав людини.

Володимир Михайлович Корецький народився 18 лютого 1890 року у місті Катеринослав (наразі місто Дніпро, Дніпропетровської області), у сім'ї службовця. З дитинства проявляв інтерес та мав здібності до гуманітарних наук [1].

У 1910 р. закінчив Катеринославську гімназію із золотою медаллю.

Протягом 1910-1911 років був студентом юридичного факультету Московського університету, у 1916 р. закінчив навчання на юридичному факультеті Харківського університету з дипломом 1-го ступеня.

Залишився на кафедрі цивільного права і судочинства для підготовки до отримання професорського звання. В. М. Корецький став проректором і заступником декану правового факультету Харківського інституту народного господарства після Жовтневої революції 1917 року, де читав лекції із загальної історії держави і права та міжнародного приватного права. У 1930 р. правовий факультет було перетворено на Харківський інститут радянського будівництва і права, у 1932 р. – на Всеукраїнський комуністичний інститут радянського будівництва і права, а в 1937 р. – на Харківський юридичний інститут (тепер Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого). Протягом 1920-1941 років займав у зазначених навчальних закладах посади професора та керівника (з 1937 р.) кафедри історії держави і права. Володимир Михайлович Корецький поєднував викладацьку діяльність з практичною роботою: був завідувачем правового підвідділу Наркомату іноземних справ в УСРР (1921-1922 рр.), завідувачем юридичного відділу Укоопспілки (1922-1924 рр.), завідувачем юридичного відділу Українбанку (1924-1930 рр.) та старшим консультантом Державного арбітражу при РНК УСРР (1930-1935 рр.).

У 1939 році В. М. Корецьким було захищено докторську дисертацію, що присвячена англо-американській доктрині міжнародного приватного права.

Під час Другої світової війни був евакуйований до м. Ташкента (тепер Узбекистан) разом з іншими вченими, де займався викладанням всесвітньої історії держави і права в юридичному інституті. У 1944 році В. М. Корецький був професором відновленого Харківського юридичного інституту, а у 1947 році - завідувачем кафедри міжнародного права. У 1949 році В. М. Корецький створив Сектор держави і права АН УРСР у Києві, що був перетворений на Інститут у 1969 році. Одним із основних наукових напрямів Інституту була розробка і дослідження проблем міжнародного права та міжнародної правосуб'єктності України. У 1949–1974 роках В. М. Корецький був директором Інституту держави і права АН УРСР, а згодом - почесним директором. В той же час В.М. Корецький очолював відділ міжнародного права та порівняльного правознавства Інституту держави і права АН УРСР. Під керівництвом В. М. Корецького заклад став однією з провідних науково-дослідних юридичних установ у СРСР [2].

Володимир Михайлович Корецький почав свою наукову діяльність у 1920 році. Поле його зацікавленостей були: дослідження основних принципів міжнародного права, а також його дослідження у співвідношенні з внутрішнім правом держав і правами людини, і кодифікація міжнародного права.

Правознавець одним із перших серед вітчизняних та зарубіжних вчених теоретично обґрунтував необхідність створення міжнародного господарського права основою якого є поєднання приватно-правового та міжнародно-правового методів регулювання світових економічних відносин.

В. М. Корецький займався дослідженням цивільно-правових відносин в європейських країнах, які зазнали кардинальних змін унаслідок Першої світової війни. Також вивчав цивільне законодавство СРСР (саме ним була запроваджена нова правова методологія, яка відображала соціологічний підхід до пізнання права, на протигагу методології юридичного конструктивізму).

Разом з тим варто зазначити, що Володимир Михайлович Корецький був засновником порівняльного правознавства.

Результатом багаторічної праці В. М. Корецького з проблем міжнародного приватного права є дослідження англо-американської доктрини та практики міжнародного приватного права. На основі власних напрацювань вченим була опублікована монографія «Нариси англо-американської доктрини і практики міжнародного приватного права» (1948 р.). У 1950 р. ця праця була видана в Китайській Народній Республіці китайською мовою.

Також В. М. Корецький займався вивченням проблем міжнародного публічного права та теоретичних питань міжнародної правосуб'єктності УРСР. В. М. Корецький займався вивченням вітчизняної історії міжнародного права, досліджував ранньофеодальну державу та право. У 1940-х роках, будучи евакуйованим, почав публікувати лекції з історії держави і права Франкської держави.

Разом з тим, дослідник вивчав проблеми статусу континентального шельфу та передбачив глобальний поділ Світового океану, який завершився з прийняттям Конвенції ООН із морського права у 1982 році.

Ключові слова: Володимир Михайлович Корецький; Право; Юриспруденція.

Список використаних джерел

1. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України. URL: http://idpnan.org.ua/direktori_institutu_z_1949_roku.html (дата звернення: 20.11.2023).
2. Велика Українська Енциклопедія. Володимир Михайлович Корецький URL: https://vue.gov.ua/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80_%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87 (дата звернення: 20.11.2023).
3. Денисов В. Н. Володимир Михайлович Корецький - видатний вітчизняний юрист-міжнародник // Право України. 2014. № 4. С. 529–533.